

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/32/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5819200376
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5819200376.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti T.: U., nar. XX.X.XXXX a W., nar. XX.X.XXXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, deti rodičov: matka - R. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., B. XXX; a otec - Z. T., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Z., B. XX, toho času V., D. Z. XX, Nórske kráľovstvo, právne zastúpený advokátkou JUDr. Martou Bojo Vevurkovou, so sídlom v O., U. XXX, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, v štádiu konania o neodkladnom opatrení, na základe odvolania matky proti uzneseniu Okresného súdu Námestovo č. k. 4P/10/2019-120 zo dňa 29.1.2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 4P/10/2019-126 zo dňa 12.2.2021 takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e** vo výroku o dočasnom zverení maloletých U., nar. XX.X.XXXX a W., nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti otca, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

Uznesenie okresného súdu **m e n í** vo výroku o vyživovacej povinnosti tak, že matka je **p o v i n n á** mesačne prispievať na výživu maloletého U., nar. XX.X.XXXX sumou 50 eur a maloletej W., nar. XX.X.XXXX sumou 40 eur, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, a to až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením okresný súd dočasne (až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej) zveril maloletých U. a W. do osobnej starostlivosti otca a matke uložil povinnosť mesačne platiť na ich výživu - vo vzťahu k maloletému U. sumu 100 eur a vo vzťahu k maloletej W. 80 eur, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca (opravným uznesením odstránil zrejmu nesprávnosť, keď matka pôvodne mala povinnosť prispievať na výživu maloletej W. nie k rukám otca, ale k rukám matky). Vychádzal z toho, že obe maloleté deti sa zdržiavajú u otca v Nórsku, kde navštevujú i školské zariadenia. Okresný súd bol toho názoru, že minimálne dočasne je potrebné upraviť rodičovské práva a povinnosti a zosúladiť tak právny stav so stavom reálnym. Zdôraznil, že aktuálne otec zabezpečuje starostlivosť o maloletých U. a W., je preto namieste do meritórneho rozhodnutia ich dočasne zveriť do jeho osobnej starostlivosti. Nakoľko „bolo potrebné rozhodnúť aj o vyživovacej povinnosti matky“, ustálil dočasné výživné v mesačnej sume na U. 100 eur a na W. 80 eur.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie matka, ktorá sa domáhala toho, aby maloleté deti boli ponechané v jej osobnej starostlivosti a ona bude povinná k rukám otca prispievať na ich výživu sumou po 30 eur mesačne. Poukazovala na to, že s otcom ohľadne oboch dotknutých maloletých detí uzavreli rodičovskú dohodu v súvislosti s ich študijnými pobytmi v Nórsku a otec doteraz (v prípade maloletého U. viac ako 2 roky) nepotreboval mať dieťa zverené do svojej starostlivosti. Matka zverenie detí do starostlivosti otca napadla hlavne z obavy, že „svoje deti viac neuvidí“. V tejto spojitosti uviedla, že bolo dohodnuté, že otec dovezie deti na Slovensko v októbri i decembri 2020; čo však neučinil

a len stále odkazoval na rôzne výhovorky. Do pozornosti dávala (tvrdený) príjem otca - 3.000 až 4.000 eur mesačne - ako i to, že poberá na deti v Nórsku (a to tiež už dlhodobo) prídavky.

3. Matka namietala aj výšku jej (dočasne) určeného výživného, keďže z dôvodu pandémie stratila zamestnanie. Poukazovala na svoje pravidelné mesačné výdavky (splátky spotrebného úveru 288 eur, nájomné 216 eur, telekomunikačné služby 40 eur...). Stanovené výživné (osobitne vo vzťahu k maloletému U.) považovala za „finančne nemožné“.

4. Matka napadla odvolaním i vyššie spomínané opravné uznesenie, v ktorej spojitosti poukazovala na identické skutočnosti ohľadne jej príjmov a výdavkov a rovnako predmetné výživné (vo vzťahu k maloletej W.) určené okresným súdom v sume 80 eur mesačne označila za „finančne nemožné“.

5. Kolízny opatrovník navrhol odvolanie matky zamietnuť a napadnuté uznesenie potvrdiť.

6. V následnej reakcii matka uviedla, že kolízny opatrovník nemá oprávnenie sa vyjadrovať k výške výživného, lebo tú určuje výlučne súd.

7. Rovnako otec žiadal napadnuté uznesenie potvrdiť. Poukazoval na to, že dohodu s matkou „bol nútený“ podpísať, lebo bez nej by matka neumožnila synovi U. vycestovať do Nórska; o čo mal maloletý eminentný záujem. Počas pobytu syna v Nórsku mu osobnú starostlivosť poskytoval výlučne on (otec) a aj v plnej miere finančne zabezpečoval jeho potreby a ešte matke platil na syna výživné. Obdobie to bolo i v prípade dcéry W..

8. Otec zdôraznil, že maloletí U. a W. sú v pravidelnom kontakte s matkou a on nemá záujem na tom, aby „držal deti“ v Nórsku proti ich vôli. Uviedol, že v súčasných podmienkach - ovplyvnených celosvetovou pandemiou - nie je jednoduché cestovať. Otec namietal tvrdenia matky o jeho údajnej nadštandardnej životnej úrovni. Je síce pravda, že na slovenské pomery má v Nórsku vyšší príjem, ale výrazne vyššie sú aj výdavky; čo platí aj o výdavkoch na maloletých (napr. zakúpenie kvalitnejšieho PC pre syna U. za 1.000 eur). Doplnil, že má vedomosť o tom, že matka si cca pred 6 mesiacmi kúpila auto.

9. V reakcii na vyjadrenie otca kolízny opatrovník zotrval na návrhu o potvrdení napadnutého uznesenia. Dodal, že z pohovoru s deťmi má vedomosť, že tieto majú úmysel pokračovať vo vzdelávaní v Nórsku, pričom s matkou sú v permanentnom telefonickom kontakte.

10. Matka považovala celkové konanie kolízneho opatrovníka za „značne tendenčné“, keďže - okrem iného - už počas leta 2020 ju kontaktovala pracovníčka úradu, hoci kolízny opatrovník ešte nebol ani ustanovený. Poukazovala na to, že rozhovor s deťmi nebol vykonaný osobne a nebol ani nestranný. Matka mala tiež za to, že vzhľadom na zdržiavanie sa detí v Nórsku by tuzemský („slovenský“) kolízny opatrovník nemal byť vo veci ani činný.

11. V reakcii na vyjadrenie otca - popri zopakovaní podstaty reakcie smerujúcej ku kolíznemu opatrovníkovi - matka rozoberala súvislosti mzdových nárokov v nórskej legislatíve. Uviedla, že strednú školu, ktorú maloletému U. vybral otec (spolu s jeho aktuálnou poľskou priateľkou) syn „zanecháva“ už tento rok. Trvala (s odkazom na konkrétnu argumentáciu) na tom, že otec mohol na územie SR s deťmi docestovať aj počas pandémie. Doplnila, že aktuálnu odlúčenosť od (starších) súrodencov ťažko znáša najmladšia dcéra F.. Matka naďalej tvrdila, že otec okrem nájomnej zmluvy (i to len vo forme xerokópie) ostatné svoje výdavky ničím nepreukázal.

12. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnuté uznesenie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil vo výroku o dočasnom zverení maloletých U. a W. do osobnej starostlivosti otca a podľa § 388 CSP zmenil v otázkach výšky výživného tak, ako je konštatované vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

13. Nielen z vyjadrení navrhovateľa neodkladného opatrenia - otca, ale aj z vyjadrenia matky, je preukázané (čiže nielen osvedčené, ktorá kvalitatívna vlastnosť tvrdení by už bola postačujúca pre nariadenie neodkladného opatrenia), že maloleté deti U. a W. sa dlhodobejšie zdržiavajú v bezprostrednej faktickej starostlivosti otca v Nórsku. To znamená, že rodičom, ktorý zabezpečuje ich vecné/hmotné potreby, ako aj vytvára zázemie, vrátane jeho emocionálnej zložky, je aktuálne otec, pričom ide jednoznačne o stav, ktorý má trvalejší charakter (predovšetkým v prípade staršieho U.). Za danej situácie je plne primerané dočasne zveriť maloletých U. a W. do osobnej starostlivosti otca.

14. Krajský súd zdôrazňuje, že v prípadoch, medzi ktoré patrí i súdená vec, kedy rodičia žijú vo výrazne (niekoľko tisíc kilometrov) vzájomne vzdialených miestach, je veľmi zložitá dosiahnuť obvyklú mieru bezprostredného faktického kontaktu dieťaťa s každým z rodičov. Zásadným spôsobom - a to aj bez ohľadu na obmedzenia v poslednom období spôsobené celosvetovou pandémiou spojenou s ochorením covid 19 - je totiž limitovaná (finančne, časovo, školskými povinnosťami detí, či povinnosťami v zamestnaní rodičov) možnosť častejšieho cestovania.

15. V súčasnosti negatívne súvislosti dotknutého faktu dokážu aspoň čiastočne prekonať, či zmierniť moderné technológie umožňujúce veľmi intenzívny virtuálny kontakt. Napriek uvedenému, je úplne prirodzené, že u rodiča, v ktorého v priamom výchovnom vplyve sa deti nenachádzajú, navyše, ak v predchádzajúcom období života s nimi trávil doslova každý deň, dochádza k silnému pocitu strádania. Z daného pohľadu sú „ľudsky“ pochopiteľné matkou prezentované obavy, že svoje deti viac neuvidí.

16. Krajský súd opakuje, že aktuálne neodkladné opatrenie predstavuje iba dočasnú úpravu a na meritórne rozhodnutie bude nevyhnutné náležite ustáliť skutkový stav, v ktorom procese konajúci súd musí byť skutočne dôsledný bez ohľadu na aktivitu rodičov. Vzhľadom na vek oboch maloletých je vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej plne legitímnou požiadavka na zistenie postoja detí bezprostredne ich výsluchom vykonaným okresným súdom. Len na okraj krajský súd dopĺňa, že pokiaľ by aj ešte počas konania vo veci samej došlo k zásadnej zmene skutkových pomerov, nič nebráni prípadnej modifikácii (aj) v otázkach osobnej starostlivosti formou (ďalšieho) neodkladného opatrenia.

17. V rámci dočasnej úpravy vyživovacej povinnosti prostredníctvom neodkladného opatrenia je určujúcim východiskom jej uloženie „v nevyhnutnej miere“ (§ 366 CMP). Už priamo z daného legislatívneho pojmu je zrejmé, že spravidla pôjde o nižšiu sumu, aká bude ustálená v meritórnom konaní. Nevyhnutnosť je potrebné vnímať nielen vo vzťahu k odôvodneným potrebám výživou oprávnených osôb (v súdnej veci maloletí U. a W.) a možnostiam a schopnostiam výživou povinnej osoby (aktuálne matka), ale celkovo k spôsobu, akým sú náklady na starostlivosť o deti financované.

18. V prejednávanom prípade je nesporné, že otec disponuje relevantným príjmom na pokrytie potrieb maloletých (minimálne) na úrovni vyššieho štandardu. Zároveň v dôsledku zmeny v osobnej starostlivosti mu ubudnú výdavky, ktoré predstavovalo plnenie vyživovacej povinnosti k rukám matky a je plne logické očakávať, že tieto prostriedky budú „presmerované“ práve na úhradu potrieb maloletých U. a W..

19. Matkin príjem predstavuje len príjem zo závislej činnosti v zamestnaneckom pomere (aktuálne podľa pracovnej zmluvy u nového zamestnávateľa vo výške 840 eur mesačne v hrubom). S poukazom na jej priebežné výdavky, ktorých dôvodnosť (ani z hľadiska priority výživného) zatiaľ spochybnená nebola a existenciu ďalšej vyživovacej povinnosti (k maloletej dcére F.) krajský súd za zodpovedajúce obsahu pojmu „v nevyhnutnej miere“ ustálil mesačné výživné vo výške 50 eur na maloletého U. a 40 eur na maloletú W., v ktorom smere zmenil napadnuté uznesenie.

20. Odvolací súd považuje za potrebné vyjadriť sa aj k širším konzekvenciám skutočnosti, že maloletí U. a W. sa zdržiavajú u otca v Nórsku. Z doteraz prezentovaných skutkových tvrdení (bez ohľadu na ich pravdivosť) nie je možné bez pochybností vymedziť všetky relevantné okolnosti pre uzavretie otázky obvyklého pobytu maloletých detí, ktoré kritérium je významné (tiež) z hľadiska právomoci súdov Slovenskej republiky. Vzhľadom na to, že v rámci rozhodovania o neodkladných opatreniach právne princípy medzinárodných noriem a dokumentov týkajúcich sa starostlivosti o maloletých favorizujú potrebu včasného (až okamžitého) súdneho rozhodnutia pred striktným rešpektovaním pravidiel určovania právomoci súdov jednotlivých do úvahy prichádzajúcich štátov, v aktuálnom štádiu boli v plnej miere oprávnené konať všeobecné súdy SR.

21. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie n i e j e príпустné.